

Vida Gábor
SENKIHÁZA
- Erdélyi lektúr -
(részlet)

1. A HÁLÁTLAN UTÓKOR

Ama nevezetes esztendőben, amellyel történetünk fonala kezünkbe kerül, augusztus elseje éppen szombati napra esett. Köznapi esemény volna ez, ha nem azon a napon ülnék városunkban az országos vásárt, mióta világ a világ, és amióta az erre vadászó „nagyivó, ám de vitéz” fejedelem ezen jogot oklevéllel alapozta meg. Ki volt fejedelem akkor, nem érdemes firtatni, mert egy vásárhelyi tudós történész kiderítette, hogy nevezett oklevél már akkor hamisnak találtatott, amikor ezzel Mária Teréziához folyamodtak a kiváltság megerősítése végett. Veszett fejsze nyele, mint a székelyek és más vitéz népek adómentessége. Ám a dolgok állásán ez mit sem változtat. Az is mellékes körülmény, hogy a nagyságos fejedelmet éppen elcsapták volt a hivatalából, nem is vadászott igazából, hanem őrá vadásztak a környék erdősegeiben válogatott hajdúk és felbízott rideglegények, akik elől városunkban lelt menedéket. A gondolat tehát, hogy mi város vagyunk, régről származik, és mélyen gyökerezik a köz tudatában, azóta sem tudta senki feledtetni, pedig volt próbálkozás rá bőven. Hajlunk azon véleményre, hogy a hatóságok nem feltétlenül ellenségesek városunk öntudásával szemben, csak közömbösek, mert a főváros, bár különös módon mindig *b* betűvel kezdődik a neve, igen messze van, az utazás meg petíciózás drága és nehézkes, a posta lassan jár. Viszont az a történész is megéri a pénzét, mert valamiféle tudós igazság nevében a hatósággal tart, meg sem fordul a fejében, hogy őseink a szabadságért harcoltak mind egy szálig, így szerezvén előjogokat és mentességeket maguknak és ivadékaiknak, azt hívén, hogy örök időkre.

A jeles famíliák címerai, melyeket Székely Sándor Boroszlán írnok, heraldikus, cím-, címer- és tájképfestő öreg főlíansokból másolt és kompilált, régebb a városháza tanácsstermét díszítették, azután a református templom falaira menekítették át őket. Többször be kellett

venni mindet onnan is, hogy a hatóság nemtetszését elkerüljék, mert címert, zászlót, szobrot nálunk sok veszély fenyeget mindig, akárha emberek volnának. Hümmöghet bárki, hogy semmilyen más regesztumban jeles famíliáink címerrel nem szerepelnek, de az ilyenekre legyinteni szoktunk: ha nem is hiteles egészen, de legalább szép. Sosem azt és úgy olvassák a történészek, amit és ahogy mi szeretnénk, vagy amire felkérve voltak. Nem győztesek írják a történelmet, hanem esendő emberek. Kényes mesterség az övék, a papírokból és könyvekben való búvárkodást kevesen tekintik munkának, az ebből származó eredmény is viszonylagos tud csak lenni. Ha nincs egyetlen igazság a földön, amit békésen, avagy fegyverrel kivívni lehet, mert szét van szórva, akkor dokumentum kell, és furfang, hogy össze lehessen gyűjteni a maradékot. Tudomás van arról is, hogy a nevezett diploma szerint városunk lett volna igazi vásárhely, nem pedig az, amelyiket ma így hívnak, csak hát a mi várunkat már akkor lerontotta az ellen, amikor ők a magukét még fel sem építették. Sok helyütt vet fel a határban idegen eredetű faragott köveket az eke, lehet közöttük római márvány is. De nem az igazság restitúciója most a célunk, hanem csak elmesélünk ezt-azt, látni fogja mikéntjét az olvasó, valamint azt is, hogy távol idők igazát ma már hiába keresnők, elmúltak népek, nemzetek, valóságok, elmúlunk hát mi is. Miért fájhatott bárkinek, hogy vásártartási jogunk van, mint bármely tisztos városnak, hacsak nem az irigység, a haszonlesés vezérli, azt ma már nehéz megítélni. Abból viszont, hogy régebben ily vetélkedések gyakran estek, sok kellemetlenség tud származni a mára, sértődések és fölös szóváltások a szabadság mibenlétéről és beteges hiányáról. Azt is meg lehet érteni, hogy nem lehet minden vásáros hely egyforma nagy és szép, mert akkor mihez képest? Városunk kicsi maradt és jelentéktelen, rajtunk kívül nem okoz senkinek ez gondot, de ha valaki nyeglén és fitymálva nyilatkozik erről, megsértődünk.

A hálátlan utókor mindig többet tud a világról, mint a bölcs és elégedett jelen. Hálátlan utókoknak lenni könnyű, mert nem csak azt tudjuk, amit az elbeszélte események hősei nem, hanem azt is, hogy mit súgnának nekik. Halálos biztonsággal látjuk, mit kell tenniük ahhoz, hogy a nekünk tetsző és kedvező irányba vezesse őket a végzet, és mit ne tegyenek a maguk és maradékaik előnyére. Bár nem adhatunk jó tanácsot nekik, nem is kell velük bukdácsolnunk a göröngyös úton. Pedig arra vágyunk a múlt elbeszélése révén, hogy beleszólhassunk.

Ha én ott lettem volna, ha én csináltam volna, minden egész másként zajlik. Itt és most sem könnyű a dolgokat igazítani vagy elfogadni, ott viszont kiválóan megoldottuk volna az összes megoldatlan feladatot. Ez a mi hálátlanságunk. Kellett volna lenniük olyan időknek, amelyek a mai reménynélküliséghez más alapokat adnak, vagy reményt, hogy majd jobb lesz minden, legalábbis nem rosszabb.

Nem a kiváltságlevél teszi a várost, ahogy a ruha sem az embert, hanem a viselkedés, a kultúra és a hagyomány. A könyv, amit olvasnak; a zene, amit játszanak és hallgatnak; az ima, ahogy elrebegik a hívők, és megvárják a kételkedők a végét; ahogy nem vágnak szavába annak, aki beszél; a zsebkendő, ahogy vasalják; öltöny, kalap, kesztyű, ha szegényes, kopott is, de tiszta; abrosz és teríték, a pohár csengése, a porcelán meg a nipp; a gesztus, amivel a hölgyet előreengedik; a korrektség, ahogy adósságot törlesztenek; az erő, amivel a sértés miatt elégtételt vesznek; a kimértség, amivel az ember elismeri, ha téved. Úr az, aki úrként viselkedik, pénz és vagyon nem számít, bár sosincs elég. Törekedni kell a jóra és megelégedni azzal, ami van, régen ez így volt, a múlt mindig megszépül. Hálátlan utókornak lenni könnyebb, mint a jelenben vitézkedni, viszont az a múlt, amit nem meséltünk el aprólékos gonddal, meg sem történt. Nincs városunknak igazi, pontos meg részletes krónikája, nehéz dolga volt itt a literátus embernek mindig, drága volt a papír, a tinta és a villany, ha időnk bőséggel adatott is, másra költöttük. Így történhetett meg az is, hogy az a százados juharfa, mely a zsebkendőnyi főtéren áll, és nem tudja senki, hány éves, minden feljegyzésben említetlenül maradt. Pedig akkora fává nőtte magát, hogy a téren bajosan tud megfordulni már egy szekér, és valahányszor nekilát Székely Sándor Boroszlán, hogy jókora táblaképen örökítse meg, azt érzékeli, hogy ez a hatalmas fa fittyet hány a perspektíva klasszikus törvényeinek, sehogy sem fér el a vásznon. Ha német- vagy francia földi városkákban katedrális áll középpontban, nálunk csak ez a juhar, amelyet Kínából hozhattak csemetekorában. Bőséggel termő lependéke nem köt és nem csírázik itt. Szándéka lehetett valakinek vele, aztán feledésbe merült, mint annyi minden, közben egyre fogy a remény, hogy az a gazdagon illusztrált krónika, a *Chronica Namaidiensis* vagy *Namaidorum*, melyben városunk pontos történetét feljegyezték, és amelyet az utolsó előtti nagy meneküléskor látott

valaki, még előkerülhet, a magunk fantáziájára vagyunk bízva hát a múltat illetően. A jelenhez bátorság kell, jövő pedig nincs, de lesz...

2. VÁSÁR

Országos vásárnak lennie kell, ebben mindenki egyet szokott érteni. Ám félő volt az a szombati nap, mert valaki elképzelte, hogy a zsidó kereskedők, akik tartják a hitet, nem fognak eljönni, meg azok sem, akik ugyan nem tartják, de nem akarják, hogy megszólják őket, vagy bármiképpen botránkozzanak. Volt még akkoriban szolidaritás az emberek között. Ha a zsidók nem jönnek, akkor az örmények is elmaradnak, a magyarok és a románok is kevesebben lesznek, a cigányok egymagukban vásárt nem tartanak. A szászok ide ritkán szoktak elvetődni, mindig is a románok felé húztak, volt ebben ráció és taktikai érzék a részükről, elegancia viszont kevés. Híres vásár volt nálunk mindig, Váradtól Csernovicig megfordult itt minden magára valamit adó kereskedő és kupec, jöttek Szigetről, Somlyóról és Bukarestből, no meg a galaci kaldarárok, akik állítólag Bagdad környékéről hozták az acél edzésének művészetét, de őket csak az utóbbi évtizedben veti erre a lehetőség, a hatósági elnézés vagy pártolás.

Ki fog tehát vásárolni, ez volt az alapkérdés. Nehéz idők járnak, mondta Kacsó Kiss Károly polgármester, vagyis az *interimár bizottság* elnöke, akit az utolsó helyi választások érvénytelenítése után megtartott hivatalában a prefektus, hogy legyen, aki a rendeleteket kidoboltassa, és a jelentéktelen helyi ügyekben eljárjon, azaz megkérdezze a román jegyzőt, hogy szabad-e? Moldovan Marius, ha jókedvű volt, azt mondta, hogy *da*, és mosolygott, ha viszont valami nem tetszett neki, megcsóválta szőke fejét, hogy *nu*, és mosolygott, kiabálni ritkán hallották, pedig szép hangja volt. Kacsó Kiss Károly tizenöt év alatt nem tanult meg románul, szavakat úgy-ahogy ki tudott ejteni, és mutatta, hogy erre vagy arra, fölfelé vagy el, ha kellett, kis kört rajzolt a kezével a levegőbe, erősen ráncolta veresedő homlokát, ezen gesztusok helyettesítették nála az igék ragozását, olykor még az őszbe fordult harcsabajsza is mozgott az igyekezettől. Moldovan egy idő után már nem fárasztotta magát, hogy minduntalan figyelmeztesse a tanácsot, hivatalos nyelv a román, megszólalni itt más nyelven nem szabad, még latinul sem. Csak a megyefőnök meg ne tudja...

Nem igazán volt akkor még rajta kívül városunkban román nemzetiségű lakos, csak *plutonyér* Danila, aki '17-ben került ide hadifogolyként több oroszral, akik rettenetesen megverték, amikor nem akart velük szökni, kettőt az őrség agyon is lőtt, vagy hármat, nem lehetett bírni velük, mert kitört a bolsevik forradalom, és beállott a breszt-litovszki béke. Innen szabadult fel Danila, azután itt ragadt csendőrnekk, amikor bejöttek az övéi, gyorsan át is vonultak Vásárhely felé. Hetekig ő volt a városparancsnok, a három beteg katonának vezényelt, akikről nem lehetett tudni, mi bajuk, talán csak szimuláltak, de végül nem engedték, hogy a téglatelepi őrszírósás polgártársak kifosszák a városházát, a levegőbe is volt löve többször, ennyi történt nálunk forradalom helyett. Ránkolczy Lázár kastélyát feldúlták, de őt és familiáját már nem találták, Wolf Sámuel téglagyárának irodáit, a Barakkot is feltörték, és az igazgatói lakást, nem vittek el semmit, nem lincseltek meg senkit, pedig volt rá indíttatás, a felbujtók gyorsan kereket oldottak, ám előbb az összes tükröt, ablakot és porcelánt ripityára törték. Danila sokáig abban a barna állatorvosi gúnyában járt, ami a katonai raktárban maradt, lópokrócból varratott magának kabátot, de hamar kihízta. Zavaros időkben többször elvezényelték, mert legtöbbet zavaros idők vannak, de valahogy mindig visszakerült, meg is tanult magyarul, a helybeliek megszokták. Elmondta sokszor, velem jó dolgok van, de ha majd egy igazi plutonyér jön, akkor meglátjátok. Nem volt ez fenyegetés a részéről.

Levelet kell hát írni a kereskedelmi miniszter úr őexcellenciájának Bukarestbe, engedné meg a vásár tartási dátumának módosítását augusztus 4-ére, vagy ha más lehetőség nincs, akkor július 30-ára, bár 29-e még jobb volna. Ezzel indította Kacsó Kiss Károly az *interimár bizottság* ülését egy hideg márciusi napon, előrelátó ember volt, ilyen a hivatal, és lassan jár a posta, nem ritka jelenség, hogy az egyik miniszternek címzett levél másikat talál a székben. A jelenlegi szűkös világban egy rosszul sikerült vásár kész istencsapása, beláthatja ezt a miniszter úr, ő sem akarhat mást, mint jó kereskedelmi forgalmat, végül is ez a szakmája. Moldovan jegyző bólintott, ez azt jelentette, hogy Popa Aurelia kisasszony megkezdhette a jegyzőkönyv piszkozatának felvételét, a jegyző diktálta a pontos szöveget, hülyeséget nem szeret aláírni vagy ellenjegyezni, nem tudni, ki fogja elolvasni, valószínűleg senki.

Igen tisztelt kereskedelmi miniszter úr, mondta volna Moldovan, amikor Ursu Arcadiu tanácsos felállt, és szót kért, mert ő ellenzi ennek a levélnek a megírását, *nu sunt de acord*, mondta szótagolva, és Moldovan látta, hogy kis papírkáról olvas. Neki sem volt elég tizenöt év, hogy megtanulja az állam nyelvét, csak a nevét sikerült románosítani, mert az öregapja pakulár volt, major, ahogy itt mondják, kiderült ez valami régi írásból, amit előtalált. *Ha nem jön a zsidó a vásárba, akkor nem jön*, mondta fojtott hangon Ursu Arcadiu, annál jobb, megtartjuk nélküle. Popa Aurelia kisasszony ezt a mondatot is leírta – *dacă nu vine jidanul la târg, nu vine* –, majd kérdően pillantott a jegyzőre, aki a hirtelen beállott csendben réztárcájából cigarettát vett elő, București, ezt írja rajta, rágyújtott egy hosszú gyufával, jelezvén, hogy neki van és tellik rá, majd elgondolkozott. Ez az ember valóban beiratkozott volna Goga Octavian antiszemita pártjába, talán fel is vették? Vagy csak azt akarja jelezni, hogy ha még lesznek választások, ő fog a Kacsó Kiss Károly helyében ülni az asztalfőn, a súlyos faburkolatú teremben, ahol II. Károly király képe néz le a testületre. Régen a faragott ráma Ferenc József olajnyomatos portréját tartotta, és nem lehetett tudni, megvan-e még a kép alul, de mi már tudjuk, hogy megvolt. II. Károly után Horthy Miklóst ráházták bele, utána Sztálint, majd Ceaușescut, hogy csak a nagyokat említsük. Talán ma is megvan a ráma, és a padláson vár türelmesen valakit – nem politikai számítás ez, hanem takarékoság.

Ursu Arcadiu sokszor elképzelte, amint a gyűlés után elébe teszik le majd azt az öblös rézkancsót, melynek ezüstműből készült eredetijét a fejedelem ajándékozta városunknak, persze most Bécs városában kallódik, mert a legenda szerint sosem ürül ki. Ő töltöget majd a többieknek a város hivatalos borából, ahogy régen volt szokás, amikor nem a Fischer vendéglőbe jártak gyűlés meg szavazás után az urak, hanem a pincéből egyenest a tanácsterembe hozták fel a város borát, akkor az még jó volt mindenkinek. Annyi minden másképpen lesz, vagyis pontosan úgy lesz minden, ahogy régen volt, abban az igazi világban, és ahogy lennie kell, mondogatta. Arról nem tudott, hogy abban a régi szép világban nem lehetett volna tanácsos, meg ez nem is érdekelte. A jegyző bukaresti újságot járatott, pontosan tudta, hiába ígérgetik, igazi és szabad választások nagyon sokára lesznek, mindenki a választások nélküli teljhatalmat álmodja magának az egész világban,

annak van épp divatja. Mi már azt is tudjuk, hogy mire megint szabad választások lehetnek, már csak kevesek emlékeznek, miért volt az fontos, a teljhatalom iránti vágy pedig sehogy sem tud elmúlni, hozzátartozik az emberi természethez, azt mondják.

Románia a románoké, maradjanak a zsidók otthon – ismétli meg Ursu Arcadiu, és ahogy Moldovan szétnéz a teremben, látja, hogy ezek össze vannak beszélve. Losonczy Dénes, Keresztes Lajos, Csiki Dezső, Fekete Jenő, nagydarab, sötét arcú, eltökélt magyar emberek, hajdani céhek mestereinek székében ülnek, derék iparosok mind, és földészek legkivált. A folyó melletti gazdagon termő részeket birtokolják, cséplőgépet és egy-egy keskeny parcellát itt-ott, mindig a megfelelő helyen, hogy ne lehessen eljárni tőle. Szemben velük Kacsó Kiss Károly meg a sógora, Pálfi Benedek, nagydarab, sötét magyar emberek, ugyanabban a posztószagban, szintén komoly iparosok, ők erdőt bírnak, nem is tudni pontosan, mennyit, fűrésztelep és kádárműhely van még hozzá, és rengeteg juh fent a havason.

Szavazzunk, akarta mondani Moldovan. Tapasztalatból tudta, ezt az eljárást kedvelik a magyarok, derüljön ki hamar, ki mit akar, ki kivel van, azután rá lehet térni a következő ügyre. Ősi szokás szerint, mire a városháza órája deket kongat, vége a tanácsülésnek meg a szavazásnak, nem ellenkezik ez az Alkotmánnyal és az általános rendtartás szellemével. Ki van amellett, hogy ne jöjjenek a zsidók, kérdezte hirtelen Ursu, mire Moldovan ingerülten emelte fel a két ujját a füstölő cigarettával, hogy nem ez a kérdés. Pedig a kérdés ez volt. Írjam, kérdezte félénken, szinte cincogó hangon Popa Aurelia kisasszony, aki szép is volt, okos is volt, mégsem kedvelte itt senki. *Nu* – recsent szárazon Moldovan, elnyomta a cigarettát, és dühösen becsapva az ajtót, kiment a teremből. Egy ideig várták, azután szedelőzködni kezdtek, pedig most már lehetett magyarul is beszélni. A jegyzőkönyv nem készült el, a pörkölt megfőtt, az ügy, mint annyi minden, függőben maradt.

Mely napon volt megtartva abban a nevezetes esztendőben az országos vásár, utána lehet járni, mert nem múlik el a heti piac sem bicskázás nélkül, és azt a vásárhelyi sajtó mindig megírja. A hajnali kisvonattal a sérülteket szállítják a kórházba, ha megélnék addig. A kérdésnek túl nagy jelentősége nincs, nem kronológiát készülünk írni, sem krónikát, hanem csak elbeszélést, amelynek része ugyan az

epikai hitel, de nem feltétele, a hálátlan utókor úgyis azt mesél, amit akar, és ahogyan tudja. Ursu Arcadiu jellemrajzát is csak kitaláljuk, nem világos, hogy összeveszett valamelyik izraelita szomszédjával, azért lépett fel ily módon a tanácsban, vagy tényleg a politika útján kívánt elindulni az éppen divatos radikalizmussal. Városunkban a pártoknak soha dolguk nem volt, egy szavukat is a politikusoknak el nem hitte senki, minden magyar a magyar pártra szavaz, nyilvánosan vagy titkosan, mikor mi a módi, viszont egy ekkora településen nincs titok. Az titok csak mindig, hogy tíz román ember hogy tud harminc szavazatot leadni, vagy többet, ha kell, főleg olyan pártra, melynek itt egyetlen tagja sincs. Húgyozni sem lehet kimenni anélkül, hogy ne tudná mindenki, nem mintha az emberek leskelődéssel töltenék az időt, de mivel kevés dolog történik általában, aki látja, azonnal elmondja annak, aki nem látta, az továbbadja, és már nem fontos, hogy tényleg kiment-e az ember. Ha viszont nem, vagy nem csak húgyozni ment ki, az már történet. Ursu Arcadiuról sem tudjuk, milyen ügyben jár, valamit akar, de nem azt mondja, hozzá fogja majd igazítani magát a valósághoz. Moldovan jegyző haragosan ugrik fel, mégiscsak ő itt a román állam, mégiscsak a miniszterhez íródna levél, mégiscsak ellenzékben van a Goga pártja, mit akarhatnak itt ezek, mitől van már megint a legendás magyar széthúzás?

A jegyző nem tudja, hogy ez éppen az a Goga, aki Ady Endrének volt barátja, és románra fordítja *Az ember tragédiáját*, ez őt nem érdekli, különben is a darab nincs engedélyezve. A magyar széthúzást sem úgy gondolja, a román széthúzást viszont ismeri, mert az ugyanolyan. Ha valamelyik tanácsos felállna, kést vagy pisztolyt rántana rá, azt értené, sok ilyen esik az idő tájt Romániában, lőttek már agyon rendőr prefektust, be sem zárták a gyilkost érte; lőnek agyon minisztert, professzort és detektívet a nyílt utcán; és pofoznak zsidót, ahol érik. Néha olyan rendeleteket olvas fel a hivatalos közlönyből, amelyektől ő is kényelmetlenül érzi magát, bár ezek a világ állásán túl sokat nem változtatnak. Ilyen az *aviatikai bélyeg* is, amit változatos címletekben sok pénzért minden okmányra fel kell ragasztani, azért találta ki a kormány, hogy a légierőt támogassa vele, de mivel repülőt kevesen és ritkán látnak, turpisságot gyanítanak benne, megint kicsalja az állam a szegény ember pénzét. Nem is mer az adóellenőr meg a finánc csendőri felügyelet nélkül ide kiszállni. Az sem érdekel senkit, hogy a

cél nemes, mert amikor a városháza bronzkilincseit vitték el ágyúnak, az is nemes cél volt, nem is hozták vissza. Innen egy végtelen vita szokott elkezdődni, mert ki volt akkor szolgabíró, és mi minden nyomhatja még a lelkét, bár fütyül rá, nyilván, eloptált Pestre, azóta is a kártérítést várja – vesszen Trianon, bár ezt hangosan mondani nem szabad. Moldovan ezekbe nem szokott beleszólni, hátradől, igazi jó karosszék, csináltatni kell egyet, majd ha elkerül innen egy jobb helyre, és lesz saját háza.

Az *interimár bizottság* ülése úgy szokott véget érni, hogy halk nyekergés jelzi a toronyóra szerkezetének beindulását, erről mindenki tudja, kész a pörkölt a Fischer vendéglőben, dél van, aztán ércesen tizenkettőt üt a csilingelő harangon a kalapács. Megkondul hamarosan a reformátusok pótharangja, utána rövid időre harangoznak a katolikusok, sosem szól egy időben a három, a román fatemplomban nincs harang, de lesz, ahogy kőtemplom is, bár ők délre nem harangoznak. Van pedig, aki a vekkert a rádió után állítja, de nincs bizodalom ebben, hogy lehet Bukarestben is ugyanannyi az idő, mint itt? A pörköltöz kell igazítani az órát, mondta egyszer Walter úr, a pincér, aki tudja, hogy régebben a vonatot is a pályaudvari restihez pászították, és nem fordítva. Kacsó Kiss Károly megköszörüli a torkát, feláll, pödör egyet a bajuszán, Moldovánra néz sajnálkozva, és kijelenti, hogy a mai ülés befejeződött, ha elkészül, majd aláírja a jegyzőkönyvet.

Mikor az urak sötéten elvonulnak, de már vidámodik az arcuk, Moldovan odaszól Aurelia kisasszonynak, hogy gépelje be, amit kell, röviden, a lényegét. Nem szeret vele négy szemközt maradni, hírbe vannak hozva, bár ő nem akarja elvenni, a kisasszonyt, aki a hajnali kisvonattal érkezik, a délivel megy is be Vásárhelyre, látták sétálni már egy diákkal, akit politikai nézetek miatt csaptak el a kolozsvári egyetemről, vagy mert beleszeretett valakibe, és nem kellett volna. A hálátlan utókor azt is tudja, hogy Mircea Dragomir az alprefektus unokaöccse volt, monográfiát készült írni egy igazi magyar faluról, divatja volt ennek akkor Romániában, mely divatot a király öfelsége is támogatta, segíteni akarván a nép életkörülményeinek javításában, de ahhoz előbb meg kell érteni a népet. Mircea is azt gondolta, mint oly sokan, hogy a román nép azon dák harcosok egyenes ági leszármazottaiából formálódott, akik nem hódoltak meg Traianus császár légiói előtt, hanem elvonultak a Kárpátok szellős magaslataira, ott őrizték

az ősi hagyományt, a juhokat és a tiszta vért, ennek lesz most szent küldetése felszabadítani Romániát a zsidók, a németek, a magyarok és a ravasz, haszonleső politikusok uralma alól, akik... Hosszan tudta mesélni, átszellemült az arca ilyenkor, színtiszta romantika, ezt érezte, aki hallotta, ez az ember szerelmes. A bácsikáját is úgy helyezték ide, mint egy másik megyébe, mert bizonyos szint fölött az ember nem bukhat bizonyos szint alá, akit Bukarestben szívesen agyonütnének, az egy magyar tartományban jó lesz még valamire. (...)

*Absztrakt kompozíció, 2022
(olaj, vászon, 34 x 43 cm)*